

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 17 de desembre del 2019

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del Magistrat Sr. Vincent ANIÈRE, i els Magistrats Srs. Carles CRUZ MORATONES i Jaume TOR PORTA, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- En data 30-4-2014, la representació processal de la mercantil B, SA formulava demanda pel procediment ordinari contra el Sr. PA.C.B i la societat G, SLU, tot i sol·licitant es dictés Sentència:

1.- Condemnant solidàriament els demandats a satisfer a la seva representada la suma de 26.187,12.- € juntament amb els interessos legals comptadors des del venciment de cadascuna de les lletres de canvi.

2:- Condemnant el Sr. C a pagar la quantitat de 7.420,99.- € més els interessos legals des de la data prevista per a la contesta a la demanda.

3.- Condemnar solidàriament els demandats a pagar la totalitat de les costes, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

II.- El 25-6-2014, el procurador de la mercantil G, SLU contestava la demanda articulada interposant excepció de defecte legal en la seva formulació i oposant-se en quant al fons a les pretensions de la part demandant. Sol·licitava es dictés Sentència estimant l'excepció plantejada i subsidiàriament desestimant la demanda amb imposició de les costes a la part demandant inclosos honoraris d'advocat i de procurador. Més subsidiàriament encara, en l'eventualitat que es pogués arribar a considerar que G, SLU adeitava alguna quantitat referia que aquesta no podia excedir la suma de

15.147,34.- €, sense que fos en aquest cas procedent realitzar cap mena de pronunciament en costes atesa l'absència de reclamació extrajudicial prèvia abans d'iniciar el procediment.

En la mateixa data, el Sr. P.A.C.B, també contestava la demanda oposant-se a les pretensions de la mercantil demandant tot i sol·licitant es dictés Sentència estimant les excepcions d'indeguda formulació de la demanda i manca de legitimació activa que interposava amb caràcter peremptori -en l'eventualitat que la contrapart no acceptés la proposta de reconducció del deute que realitzava- i subsidiàriament, en quant al fons es desestimés la demanda, imposant en tots els supòsits a la part demandant el pagament de les costes ocasionades, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador, per la seva mala fe i temeritat en no respectar ni el text ni l'esperit del reconeixement del deute subscrit a petició seva.

III.- En dates 16-7-2014 i 3-9-2014 les parts han evacuat els respectius escrits de rèplica i dúplica.

IV.- Una volta practicats els mitjans de prova declarats pertinents pel Ponent del Tribunal de Batlles i evacuat el corresponent escrit de conclusions, l'Hble. Tribunal de Batlles va dictar Sentència en data 11-4-2018 amb la següent part decisòria:

“Primer.- que estimant íntegrament la demanda principal interessada per la societat mercantil andorrana per accions “B, S.A.” contra el Sr. P.A.C.B, titular administratiu del negoci “L.C”, així com contra la societat mercantil andorrana unipersonal per participacions “G, S.L.U.”, ha de condemnar i condemna solidàriament als darrers a pagar a la primera la suma global de vint-i-sis mil cent vuitanta-set euros amb dotze cèntims (26.187,12.- EUROS), augmentada dels interessos legals produïts d'ençà la data del venciment de les lletres de canvi aportades a les actuacions segons s'ha raonat en la fonamentació jurídica de la present resolució; i ha de condemnar i condemna al Sr. P.A.C.B, titular administratiu del negoci “L.C” a pagar també a la mercantil “B, S.A.” la suma de set mil quatre-cents vint euros amb noranta-nou cèntims (7.420,99.- EUROS), amb els interessos legals produïts d'ençà la data de contesta a la demanda, això és el vint-i-cinc de juny de dos mil catorze, i fins que sigui íntegrament satisfeta; tot això amb imposició de les costes processals d'aquesta instància segons s'ha motivat en el darrer Considerant.”

VI.- Contra l'esmentada resolució, els demandats han formulat recurs d'apel·lació i, en virtut dels arguments que exposen en les seves conclusions, demanen la seva revocació disposant en el seu lloc la íntegra desestimació de la demanda amb imposició de les costes ocasionades a la part demandant.

En data 14-9-2018, la representació processal de la societat B, SA presentava escrit de contesta a les conclusions demanant la confirmació de la Sentència de primera instància amb imposició a la contrapart de les costes d'aquesta segona instància.

VII.- Per Aute de 6-9-2019 es decidia no donar lloc a la pretensió probatòria adduïda per la representació processal de la societat G, SL articulat mitjançant el seu escrit de greuges.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Jaume TOR PORTA.

FONAMENTS DE DRET

I.- En el present procediment, la representació processal de la societat B, SA articula una acció en reclamació de quantitat perseguint, la condemna solidària del Sr. C i la mercantil G, SLU a satisfer la suma de 26.187,12.- €. A aquesta reclamació acumula una segona pretensió, que afecta exclusivament el Sr. C per l'import de 7.420,99.- € en concepte de romanent pendent de pagament de factures diverses.

La representació processal de la mercantil G, SLU articulava amb caire preliminar excepció peremptòria de defecte legal en la formulació de la demanda, i en quant al fons s'oposava a les pretensions de la societat demandant interessant es dictés Sentència apreciant l'excepció articulada o subsidiàriament desestimant la demanda imposant a la part instant el pagament de les costes ocasionades. Subsidiàriament, considerava que en l'eventualitat que es considerés que G, SLU era deutora front a B, SA, s'establís el ròssec pendent de pagament en la quantitat de 15.147,34.-€, sense que en aquest supòsit resultés tampoc procedent efectuar pronunciament en relació a les costes processals per manca de reclamació extrajudicial prèvia a la interposició de l'acció judicial plantejada.

El Sr. PA.C.B, contestava la demanda plantejada articulant excepcions d'indeguda formulació de la demanda i de manca de legitimació activa. Quant al fons s'oposava a les pretensions de B, SA, interessant es dictés Sentència desestimant la demanda i imposant a la part actora el pagament de la totalitat de les costes ocasionades.

La Sentència dictada pel Tribunal de Batlles desestima les excepcions plantejades pels demandats en la seva contesta a la demanda i estima

íntegrament les pretensions de B,SA, imposant a les demandades el pagament de les costes ocasionades.

I és contra aquesta decisió que s'alcen les representacions processals del Sr. C i de la societat G, SLU amb fonament als següents motius del recurs.

II.- Recurs articulat per la representació processal del Sr. PA.C.B.

En primer lloc afirma que l'acció articulada per B, SA era precipitada: el seu representat havia signat el document de reconeixement de deute en que la part fonamentava la seva reclamació i tant sols tres dies més tard, sense respectar les condicions que s'inserien en el mateix, la part demandant havia interposat la reclamació judicial que ara introduïa, sense donar en cap moment l'oportunitat als demandats de realitzar cap pagament. En conseqüència considerava que no concorria cap mena d'incompliment, destacant en tot cas que el Tribunal de Batlles no s'havia pronunciat al respecte d'aquest argument.

En segon terme sostenia que la Sentència dictada incorria en nombroses incongruències. Per a fonamentar aquest argument indicava que el reconeixement de deute en que B, SA fonamentava la seva reclamació incorporava diferents documents i annexes que la part demandant no havia incorporat al seu escrit rector. Al seu criteri, aquesta irregularitat justificava que l'excepció de defecte legal en el mode de proposar la demanda hagués de prosperar: es tracta de documents que vertebraven el propi conveni, sense els quals ni G, SLU ni el Tribunal podien conèixer exactament la realitat de la situació concurrent. Referia que la manca d'aportació d'aquests documents per part de B,SA era deliberada doncs en definitiva s'inferia de la mateixa que G, SLU s'havia subrogat en el lloc del Sr. C al respecte del pagament de les factures 110344, 110342 i 110350, incloent el Sr. C en la reclamació de la suma corresponent per quant sabia les dificultats de tresoreria que G, SLU travessava. En tot cas mantenia que la part demandant era perfectament coneixedora de que la suma de 26.187,12.- € era únicament exigible a G, SLU.

Referia d'altra part que B, SA no estava facultada per a interposar una reclamació judicial per quant no havia complert les condicions per ella mateixa establertes en el conveni de reconeixement de deute, i que en la seva redacció havia actuat amb engany i traïdoria, atès que la seva raó de ser era exclusivament modificar el títol en que la seva reclamació intervindria doncs les factures emeses es trobaven prescrites.

Subsidiàriament, considerava que era necessari individualitzar els deutes de manera que en definitiva G, SLU havia de ser condemnada a alçada de 26.187,12.- € i el Sr. C per import de 7.187,59.- €.

III.- Recurs articulat per la societat G, SLU:

En primer terme, insisteix en l'excepció de defecte legal en el mode de proposar la demanda referint que B, SA no havia incorporat la documental en que sustentava les seves pretensions fins al seu escrit de proposició de proves situant la seva representada en una clara indefensió. En aquest sentit sosté que el poder notarial en mèrits del qual la Sra. O havia actuat era del 30-7-2010 i per tant resultava imprescindible que s'incorporés a la demanda. Afegia que el Tribunal no podia prendre en consideració tota la prova documental que havia resultat aportada de manera extemporània i que la seva aportació "in limine litis" era imperativa especialment quan G, SLU no havia participat en el conveni de reconeixement de deute.

D'altra part, referia que si bé l'excepció de prescripció articulada havia estat descartada no es coneixia exactament els motius en que aquesta decisió es recolzava, tot i indicant que al seu criteri la factura 2319 de 15-3-2011 es trobava prescrita, sense que es pogués considerar que el document atorgat entre la Sra. O i el Sr. C de reconeixement de deute pogués interrompre el còmput del termini.

En tercer terme, i en relació al fons, malgrat reconèixer haver acceptat 2 de les 4 lletres de canvi reclamades, sosté que les seves dates havien estat modificades unilateralment, i que en relació a les mateixes, la quantitat que es trobaria pendent de pagament ascendiria a 15.147,34.- €, essent-ne deutor en exclusiva el Sr. C. En relació a les restants 2 canvials, negava haver-les acceptat i si bé en aquestes apareixia el segell de la societat això no en suposava la seva acceptació i conformitat. Afegia que mai B, SA havia requerit de pagament a G, SLU i que el burofax que amb aquesta finalitat s'havia tramés era posterior a la presentació de l'escrit de citació a judici, el que evidenciava que mai la mercantil demandant havia tingut la voluntat d'arribar a una entesa extrajudicial. En un altre ordre d'idees, indicava que G, SLU havia efectuat diferents pagaments al Sr. C, de manera que res li devia. Subsidiàriament, considerava que el sol ròssec deutor que la seva representada mantenia ascendia a 15.147,34.- € derivats de les dues canvials acceptades.

En darrer lloc, considera que en absència de requeriment extrajudicial previ, la seva representada no podia veure's condemnada a satisfer les costes ocasionades per raó del present procediment.

IV.- Per raons sistemàtiques resulta necessari en primer lloc examinar els arguments introduïts en relació al rebuig de sengles excepcions de defecte legal en el mode de proposar la demanda, articulades per les recurrents amb caràcter peremptori en els seus escrits de contesta a la demanda.

Hem pogut recordar de manera recent que *“el triomf de l'excepció de defecte legal en el mode de proposar la demanda requereix que l'escrit rector del demandant presenti uns defectes formals o de postulació greus doncs a l'hora d'interpretar i aplicar les regles relatives als requisits processals, els Tribunals estan obligats a fer-ho de manera restrictiva, en el sentit més procliu a la efectivitat del dret a la tutela judicial efectiva (art. 10 de la Constitució), evitant per això recórrer a un formalisme exacerbat que suposi un obstacle insuperable al coneixement del fons del procés (·····)”* (Sentència de 27-9-2019 dictada en el rotlle TSJC-82/2019).

En el supòsit examinat, els recurrents sustenten la pertinència de l'excepció plantejada des d'una perspectiva diversa, si bé la justifiquen en l'absència d'aportació “in limine litis” de prova documental: el Sr. C invoca que no s'havia incorporat el conveni de reconeixement de deute els seus annexes; la representació processal de G, SLU considera que no s'incorporava a la demanda els poders de representació que la Sra. O gaudia en relació a la societat B, SA alhora d'atorgar per compte d'aquesta el document de reconeixement de deute.

Pel que es refereix a la pretesa irregularitat denunciada per G, SLU, la mateixa ha de ser rebutjada. En efecte, no podem perdre de perspectiva que la pròpia societat demandant, B, SA s'ha prevalgut del reconeixement de deute atorgat per la Sra. O pel seu compte amb el Sr. C d'on resulta que l'existència d'un mandat no pugui qüestionar-se. Amb la finalitat però de donar a la recurrent una resposta més complerta indicarem que la mera invocació de l'existència del mandat per part del mandant (encara que sigui de manera tàcita, prevalent-se dels actes realitzats per la mandatària) resulta suficient atès que la queixa articulada no afectava el títol en que la pretensió formalment es recolzava. En tot cas destacarem que una volta l'existència del poder de representació ha estat qüestionada, el mateix ha estat justificat en les actuacions per la societat demandant.

Quant a la representació processal del Sr. C, justifica l'excepció de defecte legal en el mode de proposar la demanda en l'absència dels annexes del conveni de reconeixement de deute que al seu criteri contindrien informació cabdal per a la resolució de les pretensions que s'exercitaven. Concretament i segons es desprèn dels greuges que s'articulen, es tractaria d'una comunicació de G, SLU adreçada a B, SA en mèrits de la qual la primera es subrogava front a la segona, en el pagament del ròssec deutor que mantenia el Sr. C al respecte de les factures números. 110344, 110342 i 110350. Aquesta informació però no té cap mena de rellevància: el conveni atorgat el març del 2014 és posterior al document enviat per G a B, SA, i en el mateix el deutor, tot i observar l'existència d'aquella subrogació de que ara pretén prevaldre's, efectuava un reconeixement de deute clar i inequívoc en benefici de la demandant. En aquest context, la manca d'aportació de la documental annexada al conveni de 24-3-2014 no incidia en les pretensions de B, SA ni en els mitjans de defensa de que el Sr. C s'ha pogut prevaldre.

En atenció a l'exposat, el recurs introduït per les parts en relació al rebutjament de l'excepció de defecte legal en el mode de proposar la demanda ha de ser rebutjat.

V.- Pel que es refereix a l'excepció de prescripció de l'acció que G, SLU avança en relació a la factura 2319 de 15-3-2011, els motius que la part introdueix no podran ser admesos. En efecte, no es pot obviar que la qüestió relativa a l'eventual prescripció de l'acció no va ser formalment plantejada per la representació processal de G, SLU fins a l'escrit de duplica, i que ho feia adherint-se a les indicacions introduïdes pel Sr. C en la seva contesta a la demanda.

Deixant de banda que la interposició de l'excepció de prescripció per part de G, SLU intervenia de manera extemporània doncs el moment processal en que aquesta ha d'intervenir és el de la contesta a la demanda, no pot tampoc obviar-se que el Sr. C en cap moment sostenia que la reclamació de B, SA es trobava prescrita, sinó que el que mantenia era la concurrència d'engany, d'un vici en el consentiment, en la redacció del conveni de reconeixement de deute en quant s'havia introduït sobre unes factures que es trobaven prescrites, el que en definitiva suposava una renúncia a una prescripció ja guanyada.

G, SLU no podia per tant adherir-se a una excepció de prescripció que mai havia estat formalment plantejada pel Sr. C, i en conseqüència també ha de rebutjar-se els motius del recurs que articula al respecte del seu rebutjament.

VI.- Descartats els motius de recurs introduït en relació a la denegació de les excepcions articulades, escau endinsar-nos en l'anàlisi dels restants extrems introduïts en el mateix ordre en que resultaven plantejats en l'escrit de conclusions presentats en aquesta alçada.

VII.- Greuges del Sr. C:

Pel que es refereix a la pretesa precipitació de B, SA a l'hora d'articular la seva reclamació, aquest argument es sustenta en les previsions contingudes en la part final del conveni de reconeixement de deute (foli 34) quan indica:

“B, podrà reclamar judicialment el present reconeixement de deute en mèrits del cobrament del deute, en cas de:

1.- Que Construccions G, slú no arribi a cap acord amb B, SA, per la liquidació del saldo dels endossos impagats.

2.- Que Lampisteria Cabrini no faci front al pagament del deute”.

En atenció a aquesta previsió contractual considera que la presentació de l'escrit de petició de citació a judici tant sols 3 dies més tard de la perfecció del contracte havia impedit assolir cap mena d'acord i s'alçava com a un obstacle insuperable que impedia el triomf de les seves pretensions.

No podem compartir aquest argument pels següents motius. El deute que el Sr. C ostenta front B, SA deriva de l'impagament de factures generades entre els dies 15-3-2011 i 4-11-2011 (vegi's en aquet sentit el requadre que s'incorpora en el conveni, foli 33). D'ençà l'emissió de les factures, s'infereix de les actuacions que la mercantil demandant ha produït diferents gestions amb la finalitat d'obtenir el pagament de la suma deguda si bé totes elles han resultat infructuoses. En aquesta eventualitat, la presentació d'un escrit de citació a judici el 27-3-2014, això és 3 dies després d'haver atorgat el conveni de reconeixement de deute, no pot considerar-se prematur. Pel contrari el deute existia, era líquid i vençut i l'existència del pacte indicat no permetia posposar-ne la seva exigibilitat. Tampoc ens podem estar de ressaltar com, si bé la demanda judicial de B, SA no va intervenir fins el dia 30-5-2014, no consta que durant aquest termini superior al mes, el deutor realitzés cap mena de temptativa per assolir un acord extrajudicial amb el creditor.

En segon lloc, i pel que es refereix a l'engany que s'imputa a B, SA, el recurrent el situa en la fase de redacció del reconeixement de deute, i sembla que el justifica sostenint que quan aquest es perfeccionava, les diferents

factures que s'hi referien es trobarien prescrites. No compartim el plantejament de la part recurrent. Quan intervenia el conveni de constant referència, el Sr. C coneixia totes les vicissituds de les relacions que mantenia amb B, SA. Ensem amb el número de les factures, el seu import i especialment la seva data es troben expressament mencionades en el conveni controvertit. En conseqüència, el recurrent disposava de la informació necessària sense que res se li ocultés, i per tant no es pot considerar que quan el va atorgar concorregués cap mena de vici en el consentiment que ara pugués permetre pronunciar-ne la seva anul·labilitat.

Quant a la pretensió subsidiària que introduïa tampoc aquesta pot prosperar. En efecte, en el reconeixement del deute atorgat, el Sr. C admet la seva responsabilitat en relació a la quantitat global deguda i per tant no pot ara pretendre que s'individualitzi l'import degut per cada deutor, sinó que en definitiva la seva responsabilitat esdevé solidària i resulta de l'aval inserit en el pacte 5. E del reconeixement de deute (foli 34).

Per tot l'exposat, el recurs d'apel·lació del Sr. C ha de ser íntegrament rebutjat.

VI-. Greuges de G, SLU:

Pel que es refereix ara als motius del recurs introduït per G, SLU altres que aquells que han pogut ser anteriorment assenyalats, s'ha de destacar amb caràcter preliminar que l'acció que B, SA interposa al respecte de G, SLU no es fonamenta en el conveni de reconeixement de deute sinó que interposa una acció canviària, que es recolza en les lletres de canvi de 3-8-2011 i de 17-1-2012 per imports respectius de 10.110,99.- €, 12.610,01.- € i les dues darreres per import de 5.519,89.- € cadascuna. En aquestes el lliurador és el Sr. C, el lliurat la mercantil G, SLU, i les mateixes han estat endossades pel lliurador en benefici de B, SA.

La Lletra de canvi és un títol de crèdit formal que obliga a pagar quan s'assoleix la data del seu venciment, en un lloc precís, una quantitat de diners a la persona que es designa, o a una altre de diferent que també s'ha de designar. Entre les conseqüències canviàries associades a la lletra té una especial rellevància el requisit de la seva acceptació per part del lliurat doncs en definitiva suposa una declaració expressa del mateix per la qual es compromet a complir el mandat de pagament rebut del lliurador. Un dels arguments principals que la societat recurrent avança consisteix en negar haver acceptat les dues darreres lletres de canvi, aquest però no pot prosperar. En efecte, les lletres de canvi controvertides són idèntiques pel que

es refereix a la forma en que es plasma la seva acceptació: en les quatre lletres de canvi apareix exclusivament el segell de l'empresa constructora G, SLU sense en cap cas trobar-se les mateixes signades pel seu representant. En conseqüència si admet haver acceptat les dues primeres i que aquesta acceptació es plasmava simplement amb l'oposició del segell de la societat defenent, aquesta acceptació ha de considerar-se intervenia també per les dues darreres atès que la formalitat seguida és la mateixa. Tampoc podrà prosperar l'argument relatiu a la modificació de la data de venciment de les dues primeres canvials a partir del moment en que reconeix deure l'import que s'hi refereix.

A partir del moment en que ens situem davant d'unes lletres de canvi acceptades pel lliurat i endossades pel lliurador en benefici d'un tercer (B, SA), s'iniciava la seva circulació canviària el que comporta per al nou titular, uns drets autònoms que en principi, determinen la inoposabilitat en contra seva, d'excepcions personals vàlides contra els titulars anteriors. Així l'acció canviària que el mateix podrà exercitar es justificà en la força abstracta de que gaudeixen les lletres de canvi acceptades i endossades en excedir l'àmbit de les relacions entre lliurat/liurador.

Sustenta no obstant, com a excepció a l'aplicació del mecanisme a que ens acabem de referir que, el pagament contemplat en les lletres de canvi s'havia produït per altres vies directament prop del Sr. C. G, SLU pretenia acreditar aquest argument a través del creditor propi, però el Sr. C ha incorporat diferent informació comptable (cfr. folis 474 i 475) de la qual resulta que G, SLU manté un ròssec global deutor superior a la quantitat resultant de la suma de les lletres de canvi acceptades. En conseqüència aquest motiu d'oposició tampoc podrà prosperar.

En atenció a tot l'exposat, la quantificació del deute s'ha de situar en la suma que contempla la Sentència dictada i no en la suma de 15.147,34.- € com ho pretén amb caire subsidiari la recurrent, doncs aquesta sols correspon a l'import de les dues primeres canvials deducció feta del pagament a compte efectuat.

El darrer motiu de recurs intervé en relació a la condemna en costes decidida per l'òrgan judicial d'instància. Si bé és cert que aquesta Sala ha pogut establir una doctrina consolidada segons la qual l'absència de requeriment extrajudicial previ comporta que no s'efectuï pronunciament en costes processals, el seu àmbit d'aplicació es cenyeix als supòsits en que el demandat s'aplana a la demanda (cas en que intervenien les Sentències de

30-11-2010, 28-10-2010 i 28-4-2011 que esmenta la recurrent en la seva contesta).

En el supòsit que ara s'examina, en cap moment els demandats han mostrat la seva conformitat en relació a les pretensions de l'actora de tal manera que la regla del venciment objectiu opera amb tota la seva intensitat.

En conseqüència també escau desestimar el recurs d'apel·lació articulat per G, SLU.

IV.- En resultar desestimats els recursos procedeix imposar les costes generades en aquesta alçada a les parts recurrents, de conformitat amb el que disposa el Codi 7,51,5.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR els recursos d'apel·lació interposats per les representacions processals del Sr. PA.C.B i G, SLU contra la Sentència dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles en data 11-4-2018 que confirmem íntegrament.

Imposem el pagament de les costes causades en aquesta alçada a les parts apel·lants.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-